

РОЗДІЛ 4. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ТА СЕРЕДОВИЩА В ФОРМУВАННІ Й ОЦІНЮВАННІ УПРАВЛІНСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

DIGITAL PLATFORMS AND ENVIRONMENTS IN THE FORMATION AND ASSESSMENT OF MANAGERIAL COMPETENCES OF FUTURE INTERNATIONAL TOURISM MANAGERS

У статті розглядається роль цифрових платформ та середовищ у формуванні та оцінюванні управлінських компетентностей майбутніх менеджерів міжнародного туризму. В умовах високої динаміки розвитку туристичної індустрії та зростаючої значущості цифрових технологій, сучасні менеджери повинні володіти навичками роботи з цифровими інструментами та адаптуватися до нових умов, що ставить перед системою освіти нові виклики. Основною метою дослідження є аналіз можливостей використання цифрових платформ у професійній підготовці здобувачів вищої освіти та формування комплексного підходу до оцінювання їх управлінських компетентностей.

У статті акцентується увага на необхідність інтеграції цифрових технологій у освітні програми для майбутніх менеджерів туризму, що дозволяє підвищити ефективність навчання та адаптувати здобувачів освіти до умов глобалізованого ринку. Однією з важливих складових є впровадження таких інструментів, як відеоконференції, онлайн-платформи для навчання та симуляційні бізнес-середовища, що дозволяють майбутнім фахівцям здобувати практичний досвід і розвивати аналітичні навички, критичне мислення та вміння ухвалювати управлінські рішення. Окрім того, досліджується застосування автоматизованого диференційованого оцінювання для підвищення об'єктивності результатів.

У дослідженні обґрунтовано, що цифрові платформи сприяють розвитку персоналізованих освітніх траєкторій, що відповідають вимогам міжнародного туристичного ринку, і забезпечують безперервний доступ до навчальних матеріалів, що дозволяє гнучко поєднувати навчання та професійну діяльність здобувачів освіти. Однак, попри очевидні переваги, існують також недоліки, які потребують подальшого вдосконалення методологічних підходів до використання цифрових технологій у освітньому процесі.

Ключові слова: цифрові платформи, цифрові середовища, управлінські компетентності, управління, менеджери, міжнародний туризм.

According to the article, the role of digital platforms and environments in the formation and assessment of managerial competencies of future international tourism managers is considered. In the conditions of high dynamics of development of the tourism industry and the growing importance of digital technologies, modern managers must have skills in working with digital tools and adapt to new conditions, which poses new challenges for the education system. The main purpose of the study is to analyze the possibilities of using digital platforms in the professional training of students and to form a comprehensive approach to assessing their managerial competencies.

This article focuses on the need to integrate digital technologies into educational programmes for future tourism managers, which allows them to increase the efficiency of training and adapt graduates to the conditions of the globalised market. One of the important components is the implementation of tools such as video conferencing, online learning platforms and simulated business environments, which allow students to gain practical experience and develop analytical skills, critical thinking and the ability to make managerial decisions. In addition, the use of automated differentiated assessment is explored to increase the objectivity of the results.

The study proves that digital platforms contribute to the development of personalised learning paths that meet the requirements of the international tourism market and provide continuous access to learning materials, allowing students to flexibly combine their studies and professional activities. However, despite the obvious advantages, there are also disadvantages that require further improvement of methodological approaches to the use of digital technologies in the educational process.

Key words: digital platforms, digital environments, management competencies, management, managers, international tourism.

УДК 378.147.091.33:004]:338.48
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/80.2.24>

Андріяш В.В.,
аспірант кафедри цифрових технологій
і професійної освіти
Вінницького державного педагогічного
університету імені
Михайла Коцюбинського

Шевченко Л.С.,
докт. пед. наук, професор,
кафедри цифрових технологій
і професійної освіти
Вінницького державного педагогічного
університету імені
Михайла Коцюбинського

Постановка проблеми. В умовах динамічного розвитку туристичної галузі, високої конкуренції та зростаючої ролі інформаційних технологій цифрові платформи та середовища стають ключовими інструментами у формуванні й оцінюванні управлінських компетентностей майбутніх фахівців.

Сучасний менеджер у сфері туризму має володіти не лише класичними управлінськими компетентностями, а й бути адаптивним до цифрових реалій, вміти ефективно працювати з онлайн-платформами, аналітичними інструментами та віртуальними комунікаційними середовищами.

Проте, попри очевидні переваги застосування цифрових технологій в освітньому процесі, сьогодні залишаються невирішеними питання їхньої ефективної інтеграції в освітньо професійні програми, адаптації до специфіки міжнародного туризму та забезпечення комплексного підходу до оцінювання управлінських навичок здобувачів вищої освіти. Відсутність єдиних методологічних підходів до використання цифрових платформ для розвитку компетентностей майбутніх менеджерів міжнародного туризму ускладнює підготовку фахівців, здатних ефективно діяти в умовах цифрової економіки.

Відповідно до цього, важливим завданням на сьогодні є створення науково обґрунтованої методології використання цифрових платформ у процесі формування та оцінювання управлінських компетентностей. Важливість цього напрямку посилюється зростанням ролі цифрових технологій у міжнародному туризмі, що потребує підготовки фахівців, здатних ефективно діяти в цифровому середовищі, використовувати сучасні технологічні рішення та приймати стратегічні управлінські рішення на основі цифрових даних.

Аналіз останніх досліджень і публікацій у сегменті професійної підготовки майбутніх менеджерів міжнародного туризму відображає значні зміни, пов'язані з інтеграцією цифрових технологій у освітній процес. Зокрема, дослідження В.В. Андріяша та Л.С. Шевченко [1] охарактеризовує системні моделі професійної підготовки, орієнтуючи на застосування онлайн-технологій для покращення освітнього процесу. Вони акцентують на важливості адаптації навчання до сучасних вимог галузі, що дозволяє не лише підвищити рівень знань студентів, але й формувати у них необхідні компетенції для ефективної діяльності в умовах цифровізації туристичної сфери. У свою чергу, А.М. Геревенко, Т.В. Ільїна та Л.А. Ібрагімова [2] у своєму дослідженні розглядають цифрові платформи як важливий інструмент підвищення якості професійної освіти, вказуючи на необхідність інтернаціоналізації освітнього процесу і створення умов для мобільності та гнучкості навчальних програм. Така цифровізація дозволяє здобувачам освіти розвивати не лише методологічні навички, але й функціонально-орієнтовані компетенції, що є необхідними для їх подальшої професійної діяльності. У статті Е.Ю. Железнякової та І.В. Зміївської [3] підкреслюється роль цифрових платформ як основного інструмента цифровізації освіти, що відкриває нові можливості для застосування інтерактивних методик навчання. Водночас дослідження К.М. Леміша, Г.А. Матвієнка та В.А. Швачка [4] вказує на основні тенденції вищої освіти в сфері туризму, акцентуючи на важливості цифрових рішень для покращення

якості освітнього процесу і підготовки висококваліфікованих фахівців у цій галузі. Враховуючи результати цих досліджень, можна стверджувати, що цифрові платформи та інструменти є не лише важливим, але й необхідним елементом сучасної професійної підготовки майбутніх менеджерів міжнародного туризму, оскільки вони забезпечують високий рівень інтерактивності, доступу до навчальних ресурсів та індивідуалізованого підходу до навчання.

Цілі дослідження включають теоретичне обґрунтування основних засад використання цифрових платформ і середовищ у процесі формування та оцінювання управлінських компетентностей майбутніх менеджерів міжнародного туризму та формування комплексного підходу до оцінювання їхніх управлінських компетентностей.

Виклад основного матеріалу дослідження. У контексті глобалізаційних процесів і цифрової трансформації туристичної індустрії все більшого значення набуває проблема підготовки висококваліфікованих менеджерів міжнародного туризму, здатних ефективно здійснювати управлінську діяльність у цифровому середовищі. Інтеграція цифрових платформ та інтерактивних освітніх середовищ виступає ключовим чинником формування конкурентоспроможних фахівців, які володіють сучасними управлінськими компетентностями, необхідними для ефективної діяльності в умовах високої динаміки та мінливості міжнародного ринку туристичних послуг.

Упродовж останніх років Україна активно інтегрується в європейські ініціативи, спрямовані на розвиток цифрових технологій, зокрема в освітній сфері та в формуванні управлінських компетентностей. У вересні 2022 року Україна ввійшла до програми Європейського Союзу «Цифрова Європа» (The Digital Europe Programme) на період 2021-2027 років, що передбачає реалізацію проєктів у таких ключових сферах, як штучний інтелект, кібербезпека, передові цифрові навички та інтеграція цифрових технологій у різні галузі економіки [3, С.130]. Одним із важливих аспектів цієї програми є забезпечення широкого застосування цифрових платформ в освітньому процесі, що безпосередньо впливає на підготовку майбутніх спеціалістів у сфері туризму, зокрема менеджерів міжнародного туризму.

Як зазначають А.М. Геревенко, Т.В. Ільїна, Л.А. Ібрагімова [2], одним із найважливіших факторів впровадження цифрових платформ у професійну освіту є необхідність адаптації освітнього процесу до різноманітних стилів та вподобань здобувачів. Традиційні методи навчання, зокрема заняття в аудиторії, часто не здатні враховувати індивідуальні особливості студентів, що призводить до їхнього відчуження та неефективних результатів навчання [2, с. 7].

Цифрові платформи, у свою чергу, забезпечують значно більшу гнучкість, надаючи майбутнім фахівцям можливість працювати з навчальними матеріалами та отримувати доступ до ресурсів у власному темпі й у зручний час. Такий підхід особливо важливий у контексті професійної освіти, де учасники освітнього процесу часто мають різний рівень знань і досвіду. Крім того, цифрові платформи сприяють розвитку колективного навчання, стираючи географічні межі та дозволяючи здобувачам освіти з різних куточків світу взаємодіяти між собою. Онлайн-форуми, дискусійні групи та спільні проєкти сприяють формуванню відчуття спільноти, обміну знаннями та створенню атмосфери підтримки серед колег. Цей аспект спільної роботи є надзвичайно важливим для професій, що вимагають високого рівня командної взаємодії та міждисциплінарної співпраці, таких як медицина, інженерія та бізнес [2, с. 7].

Цифрові платформи відіграють ключову роль у підготовці фахівців туристичної галузі, забезпечуючи інтерактивне, доступне та гнучке навчання. Використання інформаційно-комунікаційних технологій сприяє ефективному засвоєнню знань і набуттю практичних навичок, що є необхідними для сучасного ринку праці. Особливо перспективним є застосування 3D-симуляцій та віртуальних навчальних середовищ, які дозволяють здобувачам освіти моделювати реальні ситуації у сфері туризму та приймати управлінські рішення у цифровому середовищі [4]. Це розвиває критичне мислення, аналітичні здібності та здатність адаптуватися до динамічних змін галузі. Крім того, цифрові технології сприяють персоналізації навчального процесу, дозволяючи здобувачам освіти опановувати матеріал у власному темпі, підлаштовуючи його під свої потреби. Таким чином, інтеграція сучасних цифрових рішень у систему професійної підготовки формує компетентних фахівців, готових ефективно працювати в умовах цифрової трансформації туристичної індустрії.

Зазначимо, що цифрові технології дедалі активніше імплементуються у систему професійної підготовки, зумовлюючи трансформацію традиційних

підходів до розвитку фахових компетентностей, серед яких особливе місце займають управлінські (див. Рис. 1).

Відповідно, важливе значення цифрові платформи та освітні середовища відіграють у процесі формування та оцінювання управлінських компетенцій майбутніх менеджерів міжнародного туризму. Це пояснюється тим, що сучасні системи підготовки цих фахівців базуються на інтеграції різноманітних освітніх компонентів, що сприяють комплексному розвитку необхідних навичок у контексті динамічного та конкурентного професійного середовища. Запровадження цифрових технологій не лише оптимізує освітній процес, а й забезпечує його гнучку адаптацію до сучасних викликів і тенденцій туристичної індустрії.

Однією з ключових характеристик освітніх систем, спрямованих на підготовку управлінських кадрів у сфері міжнародного туризму, є здатність до швидкої інтеграції інноваційних методів навчання та технологічних рішень, що забезпечує високий рівень гнучкості у розробці навчальних програм відповідно до потреб ринку праці. Завдяки активному використанню цифрових платформ, таких як Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, Blackboard і Canvas, студенти отримують безперешкодний доступ до глобальних освітніх ресурсів, інтерактивних форматів навчання та експертної підтримки (див. Табл. 1).

Зазначенні у Таблиці 1 цифрові платформи та середовища сприяють імплементації багаторівневої освітньої моделі, яка поєднує засвоєння фундаментальних знань із розвитком аналітичного мислення, стратегічного бачення та управлінських навичок у здобувачів освіти.

На нашу думку, окрім традиційних онлайн-інструментів, важливу роль у освітньому процесі відіграють інтерактивні симуляційні середовища, що моделюють реальні бізнес-сценарії у сфері туризму. Використання платформ таких, як Simformer і Virtonomics дозволяє майбутнім менеджерам міжнародного туризму удосконалювати навички ухвалення управлінських рішень, стратегічного планування та реагування на кризові

Рис. 1. Складові впливу цифрових платформ та середовищ на освітній процес*

*Джерело: сформовано автором

**Цифрові платформи та середовища навчальної підготовки
майбутніх менеджерів міжнародного туризму***

Платформа	Опис	Функціональні властивості
Zoom	Відеоконференції, вебінари, ділення екрану, віртуальні кімнати для групової роботи, інтеграція з календарем для планування лекцій та семінарів.	Підтримка великої кількості учасників на зустрічах, можливість запису сесій, високий рівень безпеки та захисту даних.
Microsoft Teams	Чати, відеодзвінки, спільний доступ до файлів, співпраця над документами в реальному часі, організація курсів та постійне спілкування студентів і викладачів.	Інтеграція з іншими продуктами Microsoft (Word, Excel, PowerPoint), можливість створення каналів для проектів і команд, функція планування завдань.
Google Meet	Відеоконференції, інтеграція з Google Calendar та Gmail для зручного планування та проведення зустрічей.	Легке налаштування для користувачів Google Workspace, можливість безкоштовного використання, висока інтеграція з іншими сервісами Google.
Blackboard	Система управління курсами, інструменти для тестування, оцінювання та обговорень, інтерактивна взаємодія зі студентами.	Має можливість створення адаптивних курсів, підтримує інтеграцію з іншими навчальними програмами, широко використовується в університетах.
Canvas	Управління курсами, інструменти для оцінювання, дискусійні форуми, інтеграція з освітніми ресурсами та додатками.	Відкритий код, що дозволяє інтегрувати платформу з іншими системами та програмами, підтримує мобільні додатки для студентів і викладачів.
Simformer	Платформа для симуляції бізнес-процесів, яка дозволяє студентам та фахівцям практикувати управлінські навички в умовах, наближених до реальних.	Має інтуїтивно зрозумілий інтерфейс і можливість для мульти-гільдового змагання між учасниками з різних країн.
Virtonomics	Онлайнова бізнес-гра, яка зосереджена на розвитку стратегічних і управлінських навичок в умовах ринку.	Ідеальна для розвитку навичок стратегічного планування, інтегрується з різними курсами з економіки та менеджменту, доступна як для індивідуальних, так і для групових тренувань.

*Джерело: сформовано автором на основі даних джерела [1, с. 275].

ситуації [1, с. 275]. Такий підхід не лише забезпечує високий рівень теоретичної підготовки, а й сприяє їхній ефективній практичній адаптації до реальних умов функціонування туристичного бізнесу в міжнародному середовищі.

Вагоме значення в формуванні й оцінюванні управлінських компетентностей майбутніх менеджерів міжнародного туризму має автоматизоване диференційоване оцінювання, яке було запроваджене у 2024 році. Під час оцінювання використовуються методи обробки природної мови та технології розпізнавання образів, що забезпечує підвищення об'єктивності та точності оцінювання академічних досягнень [1, с. 276]. У контексті підготовки фахівців у сфері міжнародного туризму ці технологічні інновації уже сьогодні сприяють формуванню адаптивних освітніх моделей, орієнтованих на індивідуальні навчальні траєкторії студентів та підвищення їхньої професійної компетентності відповідно до динамічних вимог глобального туристичного ринку.

Як і кожний засіб системи освіти, сучасні цифрові платформи та середовища, які використовуються для формування та оцінювання управлінських компетентностей майбутніх менеджерів міжнародного туризму, мають численні переваги та недоліки, які визначають їх ефективність у освітньому процесі (див. Рис. 2).

Цифрові платформи надають безперервний доступ до навчальних матеріалів і ресурсів, що сприяє поєднанню навчання з професійною діяльністю майбутніх менеджерів міжнародного туризму. Така доступність дозволяє студентам навчатися під час подорожей або виконання професійних обов'язків за кордоном, адаптуючись до вимог глобального ринку туризму.

Інтерактивність таких платформ, зокрема через бізнес-симуляції, дає змогу здобувачам вищої освіти застосовувати теоретичні знання в реальних умовах. Вони приймають управлінські рішення, що розвиває стратегічне мислення і готує до практичної діяльності в туристичному бізнесі. А персоналізація навчання відповідно до індивідуальних потреб студентів дозволяє враховувати їх рівень знань та темп навчання, що є важливим для ефективної підготовки до міжнародного ринку туризму.

Взаємодія з фахівцями та студентами з різних країн сприяє розвитку міжкультурної компетентності, що є необхідною умовою для формування управлінської компетентності майбутніх менеджерів міжнародного туризму. Спільні проекти і дискусії дозволяють краще розуміти вимоги глобального ринку і підготуватися до роботи в різних культурних і економічних умовах.

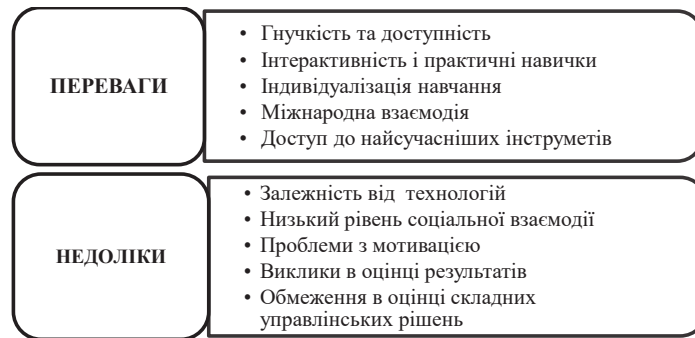

Рис. 2. Переваги та недоліки використання цифрових платформ та середовищ для формування та оцінювання управлінських компетентностей майбутніх менеджерів міжнародного туризму*

*Джерело: сформовано автором

Однак існують і певні обмеження. Перш за все, це потреба в стабільному доступі до Інтернету та технічному обладнанні, що може бути проблемою для здобувачів вищої освіти з обмеженими ресурсами. Крім того, відсутність безпосереднього контакту між студентами і викладачами може негативно вплинути на розвиток комунікаційних навичок, які важливі в управлінні туристичним бізнесом, оскільки онлайн-формат не завжди забезпечує такий рівень взаємодії, як у традиційному навчанні.

Зниження мотивації до навчання серед студентів із низьким рівнем самоорганізації також є проблемою. У таких випадках необхідно впроваджувати додаткові мотиваційні механізми, зокрема онлайн-гейміфікацію, для стимулювання активної участі в процесі навчання.

Зауважимо, що оцінка результатів навчання на цифрових платформах потребує адаптації методів оцінювання. Традиційні тести та оцінки не завжди відображають рівень розвитку таких управлінських компетентностей, як комунікація, лідерство чи стратегічне планування. Тому важливо розробляти нові методи оцінювання, що включають бізнес-симуляції, участь у дискусіях і виконання практичних завдань.

Таким чином, цифрові платформи відіграють важливу роль у підготовці майбутніх менеджерів міжнародного туризму, забезпечуючи доступ до навчальних ресурсів, інтерактивний процес навчання та можливість адаптації до вимог глобального ринку. Вони сприяють розвитку практичних навичок через бізнес-симуляції та підтримують міжкультурну компетентність, що є критично важливим для ефективного управління в туристичній сфері. Водночас існуючі обмеження, такі як технічні проблеми, відсутність безпосереднього контакту та ризики зниження мотивації, вимагають ретельного врахування під час організації цифрового навчання.

Висновки. Отже, аналіз сучасних підходів до інтеграції цифрових платформ у навчання майбутніх менеджерів міжнародного туризму визначає їх важливу роль у формуванні управлінських компетентностей. Ці платформи сприяють розвитку адаптивності, стратегічного мислення та аналітичних навичок, що є необхідними для ефективної роботи в умовах цифрової трансформації туризму. Завдяки використанню таких інструментів здобувачі вищої освіти можуть практикувати прийняття управлінських рішень у реальних умовах, що дозволяє значно підвищити якість підготовки до міжнародної кар'єри в туризмі. Однак, незважаючи на численні переваги, інтеграція цифрових технологій в освітній процес потребує подальшої методологічної розробки для забезпечення максимального ефекту в контексті глобальних викликів і вимог ринку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Андріяш В. В., Шевченко Л. С. Системні моделі професійної підготовки майбутніх менеджерів міжнародного туризму із застосуванням онлайн-технологій. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 75. С. 273–278. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/75.53> (дата звернення: 20.02.2025).
2. Геревенко А. М., Ільїна Т. В., Ібрагімова Л. А. Використання цифрових платформ для підвищення якості професійної освіти. *Академічні візії*. 2024. Вип. 31. С. 1–12. DOI: <http://orcid.org/10.5281/zenodo.11442893> (дата звернення: 20.02.2025).
3. Железнякова Е. Ю., Зміївська І. В. Цифрова платформа як інструмент цифровізації освіти. *Бізнес Інформ*. 2024. № 3. С. 129–135. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-3-129-135> (дата звернення: 21.02.2025).
4. Леміш К. М., Матвієнко Г. А., Швачко В. А. Цифрові рішення та основні тенденції вищої освіти в сфері туризму. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-41> (дата звернення: 21.02.2025).